

FM: Divos mēnešos kopbudžetā saņemto nodokļu apmērs būtiski augstāks nekā pērn

Publicēts: 24.03.2022.

[Jaunami](#)

[Tautsaimniecības analīze](#)

Konsolidētajā kopbudžetā atbilstoši Valsts kases publicētajiem datiem šā gada pirmajos divos mēnešos bijis pārpalikums 210,2 miljonu eiro apmērā jeb par 110,1 miljonu eiro vairāk nekā pērn attiecīgajā periodā. Tostarp pārpalikums 164,2 miljonu eiro apmērā bijis pašvaldību budžetā un 98,7 miljonu eiro apmērā valsts speciālajā budžetā, bet valsts pamatbudžetā veidojies 104,2 miljonu eiro deficīts. Šā gada pirmajos divos mēnešos konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi bija par 320,8 miljoniem eiro jeb 15,5% augstāki nekā pērn attiecīgajā periodā, veidojot 2,4 miljardus eiro. Kopbudžeta izdevumi šogad veikti 2,2 miljardu eiro apmērā un bija par 210,7 miljoniem eiro jeb 10,7% augstāki nekā pērn divos mēnešos.

Kopbudžeta ieņēmumu pieaugums galvenokārt saistīts ar augstākiem nodokļu un nenodokļu ieņēmumiem. Nodokļu ieņēmumi kopbudžetā šogad janvārī-februārī bija 1,8 miljardi eiro, kas ir par 294,8 miljoniem eiro jeb 19,4% vairāk nekā pērn divos mēnešos. Ja pagājušā gada divos mēnešos ekonomiskā aktivitāte būtiski sabremzējās Covid-19 epidemioloģisko ierobežojumu ietekmē, tad jau kopš pērnā gada otrā ceturkšņa, mazinoties Covid-19 ierobežojumu apmēram, nodokļu ieņēmumos vērojams nozīmīgs pieaugums, kas turpinās arī šogad.

Kopbudžetā būtiski palielinājušies ieņēmumi gan no darbaspēka nodokļiem, gan no patēriņa nodokļiem. Atbilstoši Valsts ieņēmumu dienesta (VID) datiem algu fonda līmenis, no kā aprēķina nodokļu maksājumus, ir bijis krietni augstāks nekā gadu iepriekš. Decembrī un janvārī deklarētās darba samaksas fonds kopā palielinājies par 15,2%, attiecīgi sekmējot nodokļu nomaksu šā gada sākumā un pozitīvi ietekmējot valsts speciālā budžeta un pašvaldību budžeta ieņēmumu apjomu. Jāizceļ atlīdzības fonda pieaugums veselības aprūpē, tirdzniecības nozarē, arī apstrādes rūpniecībā, informācijas un komunikācijas pakalpojumos. Līdz ar to sociālās apdrošināšanas iemaksu un iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi visnozīmīgāk palielinājušies tieši šajās nozarēs. Pievienotās vērtības nodokļa (PVN) deklarāciju dati apliecina, ka, pieaugot ekonomiskajai aktivitātei, palielinājies aprēķinātā nodokļa apjoms. Nomināli lielākais pieaugums atbilstoši VID datiem bijis nomaksātajā PVN vairumtirdzniecībā un mazumtirdzniecībā, kā arī energoapgādes nozarēs, ko ietekmēja ne tikai patēriņa pieaugums, bet arī augošās preču un pakalpojumu cenas.

Nenodokļu ieņēmumi kopbudžetā saņemti par 27 miljoniem eiro jeb 35,3% vairāk nekā pērn divos mēnešos, veidojot 103,5 miljonus eiro. Lielāks ieņēmumu apjoms saistīts ar uzkrātā fondēto pensiju kapitāla iemaksu palielinājumu valsts speciālajā budžetā, jo līdz 2021. gada beigām daudzi iedzīvotāji nebija izdarījuši izvēli attiecībā uz pensiju 2. līmeņa uzkrāto kapitālu, tādēļ tas tika pievienots pensiju 1. līmenim 2022. gada janvārī.

Šogad būtisku izdevumu pieauguma daļu kopbudžetā veido plašais atbalsts energoresursu cenu pieauguma ietekmes mazināšanai, tāpat turpinās Covid-19 atbalsta izmaksa. Apstiprinātā Covid-19 atbalsta apjoms 2022. gadam atbilstoši Finanšu ministrijas apkopotajai informācijai veido 1,3 miljardus eiro, bet finansējums energoatbalsta pasākumiem plānots aptuveni 0,4 miljardu eiro apmērā.

Apstiprināto atbalstu izmaksa un piešķirtais finansējums veselības aprūpei kopbudžetā veicinājis subsīdiju un dotāciju pieaugumu par 133,9 miljoniem eiro jeb 33,5%, tām sasniedzot 534,1 miljonu eiro. Tostarp jāatzīmē 41 miliona eiro piešķiršana finanšu institūcijai ALTUM, lai finansētu programmu aizdevumu veidā ar kapitāla atlaidi Latvijas lielākajiem komersantiem.

Izdevumi sociālajiem pabalstiem divos mēnešos bija 792,6 miljoni eiro, par 93,8 miljoniem eiro jeb 13,4% vairāk nekā pērn attiecīgajā periodā. Pensiju izdevumi pieauguši par 48,9 miljoniem eiro jeb 12,6%, bet pārējo pabalstu izdevumi palielinājušies līdzīgā apmērā, par 44,9 miljoniem eiro jeb 14,4%. Pensiju izdevumu pieaugums saistīts ar pērn oktobrī veikto indeksāciju, tāpat

arī nobīdēm izmaksu datumos, kas var atšķirties, ņemot vērā brīvdienas un svētku dienas. Pārējo pabalstu izdevumu augsto pieaugumu veicināja pabalsta 50 eiro apmērā izmaksu ģimenēm ar bērniem un 20 eiro apmērā senioriem, lai kompensētu negatīvo efektu no energoresursu cenu pieauguma.

Izdevumi atbildībai kopbudžetā divos mēnešos bija 378,5 miljoni eiro un tie palielinājušies par 11,3 miljoniem eiro jeb 3,1%, bet preču un pakalpojumi izdevumi auguši krietni straujāk, par 63,8 miljoniem eiro jeb 32,8% un veidoja 258 miljonus eiro. Šo izdevumu straujais pieaugums saistīts ar izdevumu palielināšanos Nacionālajos bruņotajos spēkos, tāpat arī pašvaldību budžetā augot izdevumiem autoceļu un ielu pārvaldīšanai un uzturēšanai, un komunālajiem pakalpojumiem, ņemot vērā augstākas cenas degvielai un energoresursiem.

Zemākā apmērā nekā pērn divos mēnešos kopbudžetā bijuši procentu izdevumi un kapitālie izdevumi. Procentu izdevumi samazinājušies gandrīz uz pusi, par 44,7 miljoniem eiro jeb 47,4%, ko Valsts kase skaidro ar atšķirīgiem termiņiem salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, kuros tiek dzēstas uzņemtās saistības. Savukārt kapitālie izdevumi kopbudžetā bija 85,7 miljoni eiro, kas bija par 24,9 miljoniem eiro jeb 22,5% mazāk nekā pērn divos mēnešos. Kapitālie izdevumi samazinājušies kā valsts, tā arī pašvaldību budžetos un pamatā Eiropas Savienības fondu projektu īstenošanai. Šogad kopumā sagaidāms būtiski augstāks kapitālo izdevumu apmērā nekā pērn, tostarp arī Eiropas Savienības fondu projektu realizācijai.

 [Kopbudžeta apskats](#)

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/fm-divos-menesos-kopbudzeta-sanemto-nodoklu-apmers-butiski-augstaks-neka-pern>